

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

Отже, сьогоднішня проблема використання спортивно-фізкультурної діяльності в інтересах реабілітації та соціальної інтеграції інвалідів полягає в тому, щоб знайти такі види спортивної діяльності, такі форми її організації, які були б придатні для інвалідів, відповідали б не тільки їх фізичному, а й психічному стану і дозволяли б максимально повно і ефективно реалізувати по відношенню до них величезний потенціал цієї діяльності.

Таким чином, процес інтеграції вимагає певних соціально-педагогічних умов, до яких відносяться: гуманізація середовища, що забезпечує зміну ставлення соціального оточення до інваліду, прийняття його як особистості і надання йому рівних можливостей розвитку, освіти, реабілітації; включення їх в багатогранну взаємодію з соціумом, у соціально-реабілітаційний процес; актуалізація особистісного смислового розвитку та саморозвитку через включення їх у різні види соціальної діяльності тощо.

Література:

1. *Актуальні проблеми валеології та реабілітації: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 25–26 квіт. 2012 р. / ред.: Ю. О. Буков. Сімф.: Фенікс, 2012. 184 с.*
2. *Курдибайло С. Ф. Морфофункціональне обґрунтування рухових можливостей інвалідів як основа медико-соціальної реабілітації: автореф. дис. ... докт. мед. наук. К., 2003. 20 с.*
3. *Медична реабілітація: [посібник] / Т. А. Золотарьова, К. Д. Бабов, Б. А. Насибуллін, В. И. Козьявкін, А. М. Торохтін, О. Г. Юшковська. К.: КІМ, 2012. 495 с.*
4. *Постанова Кабінету Міністрів «Про схвалення концепції ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів» від 12.10.2004 р. за № 1545.*
5. *«Про фізичну культуру і спорт»: Закон України № 3808-ХІІ від 24.12.1994 р.; зі змінами і доповненнями № 1021-16 від 15.05.2007 р. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.*

УДК 378.147:796.071.4]:797.2

*Рак М. О., аспірант,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ З ПЛАВАННЯ У ЗВО

Плавання є одним з найпопулярніших видів спорту і водночас – важливим елементом фізичного виховання. Підготовка висококваліфікованих тренерів-викладачів з плавання є ключовою умовою для забезпечення якісного навчання, оздоровлення та спортивного розвитку дітей, молоді та дорослих. У зв'язку з цим особливої уваги

заслужує система підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти (ЗВО) [1].

Підготовка майбутніх тренерів-викладачів з плавання передбачає комплексне формування професійних, загальнокультурних та спеціальних компетентностей [1].

Освітній процес з підготовки майбутніх тренерів-викладачів з плавання включає:

- теоретичну підготовку (анатомія, фізіологія, біомеханіка, теорія і методика плавання, спортивна психологія);
- практичну підготовку (відпрацювання техніки плавання, методика навчання різним стилям, етапи тренувального процесу);
- педагогічну практику (робота в ДЮСШ, спортивних секціях, школи плавання);
- дослідницьку діяльність (аналіз методик тренування, участь у наукових конференціях, написання курсових та кваліфікаційних робіт).

Відповідно до вимог сучасної освіти, підготовка тренера-викладача з плавання ґрунтується на компетентнісному підході. До ключових компетентностей студентів належать [4]:

- професійна – володіння технікою плавання та знаннями методики його викладання;
- комунікативна – вміння ефективно взаємодіяти з вихованцями, батьками та колегами;
- аналітична – здатність планувати, контролювати і коригувати тренувальний процес;
- психолого-педагогічна – вміння враховувати вікові, індивідуальні та психофізіологічні особливості учнів;
- інноваційна – готовність до використання новітніх технологій у спортивному тренуванні.

Важливим компонентом фахової підготовки є педагогічна практика, що дозволяє студентам застосовувати знання в реальних умовах. Вона сприяє формуванню [5]:

- навичок розробки планів занять;
- уміння проводити інструктаж, демонструвати техніку;
- аналізу результатів діяльності спортсменів;
- досвіду адаптації методики під різні вікові та кваліфікаційні групи.

Серед актуальних напрямів удосконалення професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів з плавання слід виділити [2]:

- активне впровадження цифрових технологій (відеоаналіз техніки, симулятори);
- розвиток академічної мобільності та міжнародного обміну;
- підвищення вимог до власного спортивного рівня майбутнього тренера;

- інтеграцію знань з суміжних дисциплін (кінезіології, нутриціології, реабілітації);

- формування лідерських якостей та професійної етики.

Отже, підготовка тренерів-викладачів з плавання у ЗВО повинна бути всебічною, гнучкою та орієнтованою на формування конкурентоспроможного, освіченого, морально й фізично підготовленого фахівця. Якість освітнього процесу значною мірою впливає на ефективність майбутньої професійної діяльності тренера, його здатність до виховання здорового покоління та розвитку вітчизняного спорту.

Література:

1. Бойко Ю. О. *Методика викладання плавання у вищих навчальних закладах / Фізична культура, спорт та здоров'я нації, 2020. № 10. С. 45–50.*
2. Воробйов М. І. *Теорія і методика спортивного тренування. К.: Олімпійська література, 2016. 312 с.*
3. Гулько Т., Рибалко Л. *Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану в Україні / Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи, Вип. 2(10), 2023. С. 20–27.*
4. Євтушенко О. О. *Професійна підготовка майбутніх тренерів у закладах вищої освіти: сучасні виклики та перспективи / Педагогіка і психологія, 2021. № 2. С. 92–97.*
5. Рибалко Л. М. *Дидактичні умови та способи оптимізації навчально-тренувального процесу в системі підготовки спортсменів / Біомеханіка, 2020. №2. С. 111–121.*
6. Platonov V. N. *The Training System of Athletes in Olympic Sport / V. N. Platonov. Kyiv: Olympic Literature, 2015. 544 p.*
7. Pylypenko I., Zanevskiy I. *Formation of professional competencies of future coaches in aquatic sports / I. Pylypenko, I. Zanevskiy / Journal of Physical Education and Sport, 2021. Vol. 21, Issue 4. P. 2153–2159.*

УДК 796.012:378.147

*Римар М. П., к.пед.н., професор,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
Йопа Т. В., аспірантка,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТЕСТУВАННЯ В МОНІТОРИНГУ ТРЕНУВАЛЬНИХ НАВАНТАЖЕНЬ

У системі сучасної спортивної підготовки дедалі більшого значення набуває не лише інтенсивність і обсяг тренувальних навантажень, а й їх контроль та індивідуалізація. Ефективність тренувального процесу значною мірою залежить від здатності тренера точно оцінювати